

**MEDAL IMIENIA PROFESORA ZYGMUNTA MAJERSKIEGO
LAUREACI 2010 - ARCHITEKCI:**

**HENRYK BUSZKO,
ALEKSANDER FRANTA**

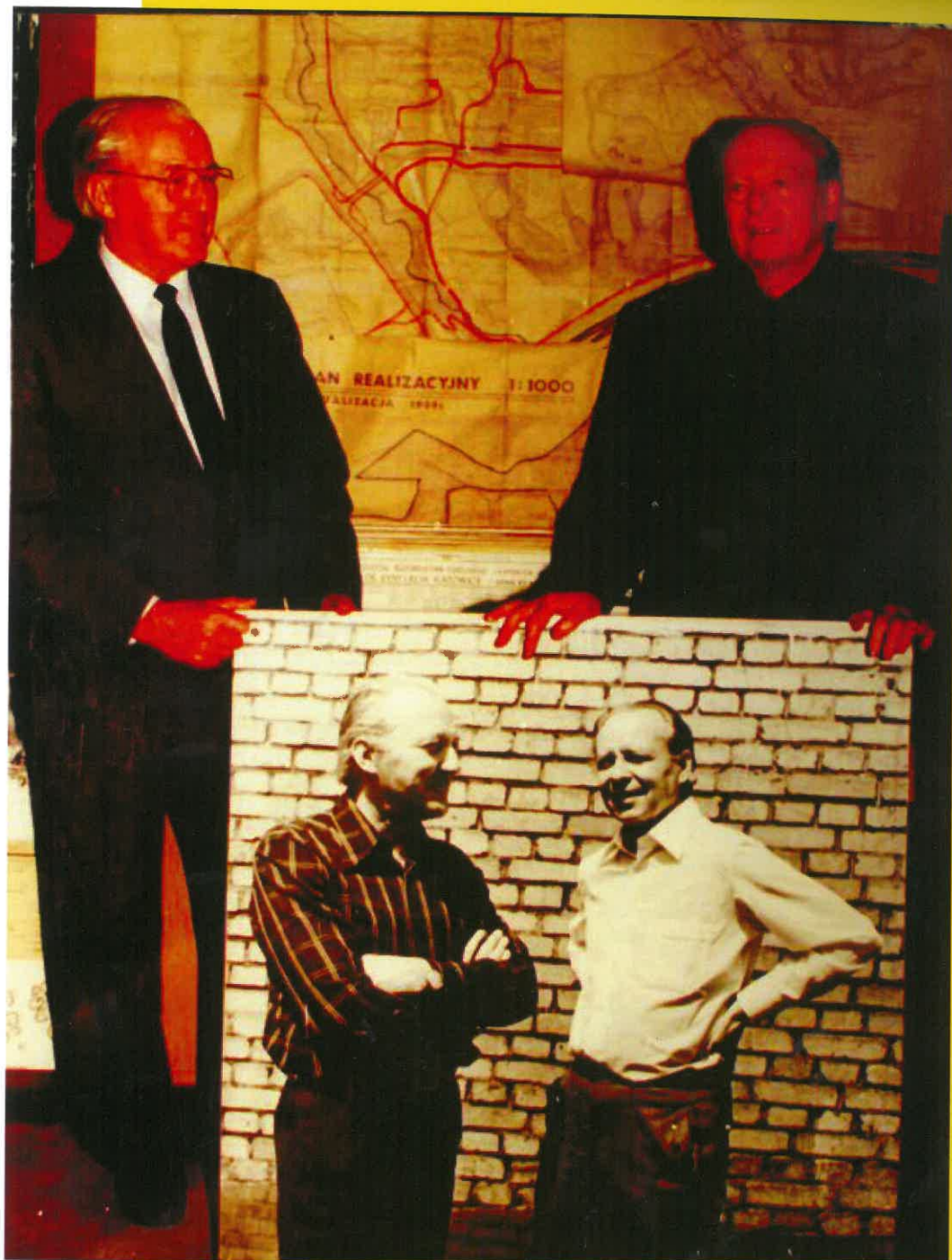
W kwietniu 2005 roku rada wydziału architektury ustanowiła medal imienia Profesora Zygmunta Majerskiego dla uhonorowania osób, które swoją działalnością twórczą, naukową, publicystyczną lub organizacyjną zasłużyły się dla tworzenia, bądź promocji architektury i urbanistyki regionu górnośląskiego.

Celem, który także przyświecał inicjatorom tego wyróżnienia było uczczenie pamięci profesora Majerskiego, dla wielu z nas nauczyciela i duchowego twórcy naszego wydziału.

Profesor Zygmunt Majerski (1909 - 1979) - był nauczycielem i wychowawcą wielu pokoleń architektów w Politechnice Lwowskiej, Wrocławskiej i Śląskiej. Był także twórczo działającym architektem, którego liczne, zrealizowane budowle współtworzą piękno miast śląskich. Było wreszcie, także jego zasługą, że powstał wydział architektury na Politechnice w Gliwicach. W 1962 roku przeniósł się z Politechniki Wrocławskiej do Gliwic przyciągając swą charyzmatyczną osobowością i zawodowym autorytetem, grono młodych architektów, którzy stworzyli do dziś działające środowisko akademickie. Był pierwszym dziekanem powstałego wówczas wydziału.

Kapituła medali im. Profesora Zygmunta Majerskiego ukonstytuowała się w 2006 roku. W jej skład wchodzi: dr hab. inż. arch. Krzysztof Gasidło profesor w Politechnice Śląskiej - dziekan wydziału architektury Pol. Śl., profesor dr hab. inż. arch. Nina Juzwa - przewodnicząca kapituły, przedstawiciele regionalnego środowiska zawodowego; delegat SARP, mgr inż. arch. Tomasz Studniarek, delegat TUP mgr inż. arch. Zofia Pięłoś, oraz przedstawiciele rady W.A.: profesor dr hab. inż. arch. Janina Klemens i dr inż. arch. Jerzy Witeczek profesor w Pol. Śl. Członkiem kapituły z głosem doradczym jest córka profesora Majerskiego - dr Ewa Zielińska. Pierwszym laureatem medalu został w 2006 roku architekt i nauczyciel akademicki, profesor Mieczysław Król, drugim w 2007 roku - architekt Stanisław Niemczyk, trzecim w 2008 roku - historyk sztuki profesor dr hab. Ewa Chojecka, czwartym w 2009 roku - architekt Jurand Jarecki. W 2010 roku laureatami zostali architekci: Henryk Buszko i Aleksander Franta.

Autorem medalu jest gliwicki artysta, rzeźbiarz, profesor w Politechnice Śląskiej - Stanisław Słodowy.

ZDJĘCIE: Laureaci architekci:
Henryk Buszko
Aleksander Franta

HENRYK BUSZKO I ALEKSANDER FRANTA

Architekci Henryk Buszko (ur. 1924) i Aleksander Franta (ur. 1925), swój rodowód zawodowy wywodzą z uczelni krakowskiej. Chętnie powołują się na kontynuację tamtejszej szkoły architektury, zwłaszcza; profesorów Juliusza Żórawskiego i Włodzimierza Gruszczyńskiego. W Katowicach osiedli w późnych latach czterdziestych i dołączyli do środowiska twórczego, które z jednej strony miało świadomość dużego znaczenia modernistycznej awangardy architektonicznej Katowic okresu międzywojnia, a drugiej strony dostrzegało wysoką wartość nowoczesnych budowli wzniesionych przez twórców niemieckich w miastach zachodniej części aglomeracji górnośląskiej.

Zespół autorski BUSZKO – FRANTA, wpisał się doskonale w aktywność inwestycyjną regionu i nierozzerwalnie pracuje pod wspólnym logo na rzecz kształtowania przestrzeni zurbanizowanej miast śląskich. Architekci z wielkim doświadczeniem, zwłaszcza w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego, obiektów rekreacji, zdrowia i użyteczności publicznej. Sami o swej twórczości powiadają, „Architektura jest sztuką ła. Powstaje zawsze w określonym celu, w wyniku istniejącej potrzeby. Jej zadaniem jest stworzenie uwarunkowań przestrzennych dla życia człowieka – jednostki i zbiorowości. Zadaniem uformowania architektonicznego jest służyć określonym przejawom aktywności ludzkiej, udział w kształtowaniu tej aktywności w przestrzeni, współdziałanie w kształtowaniu człowieka” (cytat wg. Przemysław Szafer; "Współczesna architektura polska", str. 109)

Obaj twórcy przez wiele lat wspólnej pracy, zrealizowali obiekty i zespoły architektoniczne, które do dzisiaj są nierozzerwalnie związane z modernistycznym krajobrazem Śląska. Wymieniając jedynie najważniejsze ich dzieła rozpocząć należy od powstałego w 1950 roku Domu Związków Zawodowych w Katowicach (wspólnie z Jerzym Gotfriedem). Dzisiaj fasada obiektu stała się tłem dla pomnika Józefa Piłsudskiego. Następnie: Teatr w Rybniku (1958), dom wypoczynkowy dla nauczycieli w Ustroniu Jaszowcu, pawilon Pałacu Ślubów w Chorzowie (1963), Dom Zdrowia dla budowlanych w Katowicach (1964).

Z pośród realizacji osiedli mieszkaniowych, najważniejsze jest Osiedle Tysiąclecia w Katowicach. Dzielnica mieszkaniowa dla ponad czterdziestu tysięcy mieszkańców, zaprojektowana wspólnie z T. Szewczykiem i K. Korpusem, znakomicie wpłynęła na rozwój aglomeracji katowickiej. Zespół mieszkaniowy dotyczący do terenu Chorzowskiego Parku Kultury i Wypoczynku, jednej z ważniejszych europejskich wizji rewaloryzacji terenów poprzemysłowych, stał się ważnym fragmentem nowoczesnych Katowic. Osiedle w latach późniejszych, siedemdziesiątych uzupełniono o wieżowce mieszkalne, o kształcie kołb kukurydzianych.

Jeszcze później, w latach 1977 – 1993, na terenie zespołu mieszkalnego powstał Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego i Matki Bożej Uzdrowienia Chorych, którego geometria w swoich fragmentach nawiązywała do miękkiej linii rzutów mieszkalnych „kukurydzianek”. Nowa forma, znak zmieniającego się czasu wyraźnie przeciwstawia się ortogonalności osiedla z lat wcześniejszych. Podobne w wyrazie wieże mieszkalne tzw. Gwiazdy, powstały w innym fragmencie Katowic, przy wschodnim wjeździe do miasta.

Innym dziełem, ważnym dla regionu jest zespół leczniczo – rehabilitacyjny w dzielnicy Ustroń Zawodzie (wspólnie z T.Szewczkiem, oraz konstruktorami K. Korpysem i J. Bohuniukiem, od 1966) jest przeznaczony dla tysięcy mieszkańców regionu. Kompleks malowniczo usytuowany na górkim zalesionym zboczu składa się z zespołu usług przyrodzie - leczniczych oraz luźno rozrzuconych pensjonatów i hoteli. Obiekty uformowane w kształcie piramid, kojarzą się z formacją skalną, wyrastającą z zieleni lasów. Wartość estetyczna ustrońskiego zespołu została wykreowana ze skojarzeń powstałych z krajobrazu Podbeskidzia. Zespół usytuowany w miejscu atrakcyjnym turystycznie jest znakomitym przykładem podniesienia walorów krajobrazowych poprzez architektoniczną wartość obiektów. Poza znakomitą działalnością architektoniczną, koledzy Buszko i Franta – Nagrodzeni Honorową Nagrodą SARP - we wszystkich okresach swej pracowitej twórczości zawsze wyróżniali się aktywnością, uczestnicząc w gremiach i stowarzyszeniach profesjonalnych i naukowych na rzecz rozwoju architektury. Posiadają w swej karierze także epizod akademicki, w uczelniach Krakowa Wrocławia i Gliwic.

Nina Juzwa
Przewodnicząca kapituły medalu
Im. Profesora Zygmunta Majerskiego
Gliwice, wrzesień 2010

ZDJĘCIE: Widok osiedla Tysiąclecia - Katowice

Mgr inż. arch. Henryk Buszko
Urodził się 3.09.1924 roku we Lwowie.

Dyplom:
W roku 1949 - wydział W.A. AGH w
Krakowie

Przebieg pracy zawodowej:

1949 - 1951 - st. asystent W.A. Wrocław
1949 - 1958 - "Miastoprojekt Katowice"
1958 - 2001 - PPBO Katowice -
autorskie biuro projektów
1969 - 1978 - v-ce przewodniczący
sekcji AIU - komitet nagród
państwowych
Od 1969 - członek komitetu AIU-PAN
1970 - 1978 - W.A. Politechniki Śląskiej
1973 - 1978 - członek rady UIA
1975 - nagroda honorowa SARP
1993 - 1998 - v-ce przewodniczący
komitetu UIA-PAN
Od 1999 - prezes śląskiej organizacji
tech. - katowice
2001 - nagroda im. Św. Brata Alberta za
całokształt pracy, w tym dwa kościoły na
os. 1000 - lecia w Katowicach

3 kadencje - prezes SARP
1 kadencja - prezes o/katowice SARP
Członek honorowy stowarzyszeń
architektów w USA, Meksyku i Rosji
8 nagród resortowych
Krzyż komandorski OOP

ZDJĘCIE GÓRNE: Osiedle 1000 -
lecia w Katowicach
ZDJĘCIE DOLNE: Zespół leczniczo -
rehabilitacyjny w Ustroniu Zawodziu

Dr inż. arch. Aleksander Franta
Urodził się 1.02.1925 roku w Krakowie.

Dyplom:
W roku 1949 - wydział W.A. AGH w
Krakowie

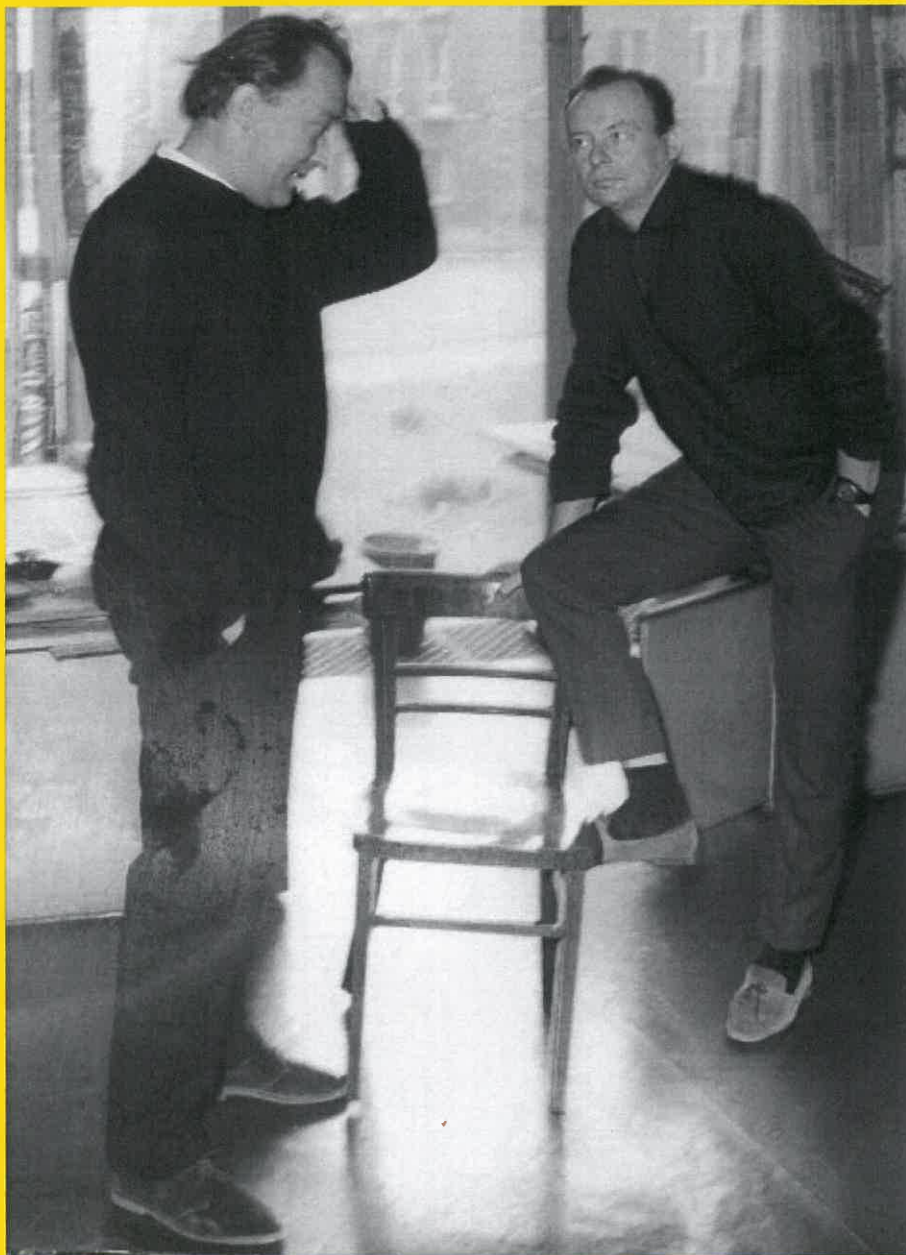
Przebieg pracy zawodowej:

1945 - 1951 - st. asystent W.A. Wrocław
1949 - 1958 - "Miastoprojekt Katowice"
1958 - 2001 - PPBO Katowice - autorskie
biuro projektów
1966 - 1967 - stypendium ONZ - Anglia,
Irlandia
1970 - 1978 - W.A. Politechniki Śląskiej
1975 - nagroda honorowa SARP
1992 - doktorat z wyróżnieniem
2001 - nagroda im. Św. Brata Alberta za
całokształt pracy, w tym dwa kościoły na
os. 1000 - lecia w Katowicach

Doradca sekr. Gen. UIA d. Konkursów
Krajowych i międzynarodowych
8 nagród resortowych
Krzyż oficerski OOP

ZDJĘCIE GÓRNE: Sanatorium
w Ustroniu - Zawodziu
ZDJĘCIE DOLNE: Szkoła artystyczna
w Katowicach na osiedlu Tysiąclecia
- makieta

Ważniejsze realizacje:

1951 - dom kultury - Ozimek
1951 - szkoła huty "Baildon" - Katowice
1952 - szkoła kopalni "Katowice" -
Katowice
1954 - dom związków zawodowych -
Katowice
1954 - dom kultury - Świętochłowice
1955 - dom kultury - Rybnik
1957 - TORKAT - Katowice
1958 - d.w. Transportowiec - bielsko -
olszówka
1959 - sanatorium "górnik" - Szczawnica

1960 - 2001 - osiedle 1000 - lecia:

- kościoły,
- zespół handlowy,
- 4 szkoły ogólnokształcące,
- 2 szkoły zawodowe,
- 2 szkoły artystyczne,
- siedziba s.m. Piast,
- przychodnia zdrowia,
- Budynki mieszkalne
(5, 12, 14, 18 - kondyg.)

1960 - d.w. ZNP - Ustroń - Jaszowiec

1960 - hotel turystyczny - WPKIW

1961 - ośrodek wczasowy - Łeba

1962 - ośrodek wczasowy - Świnoujście

1958 - 1980 - zabudowa szeregowa -
Katowice, Tychy, Gliwice, Ustroń,
stałowa wola

1966 - 1999 - uzdrowisko ustroń -
Zawodzie

1979 - os. Roździeńskiego w tym:

- budynki mieszkalne (25 - kondyg.),
- szkoła,
- zespół handlowy.

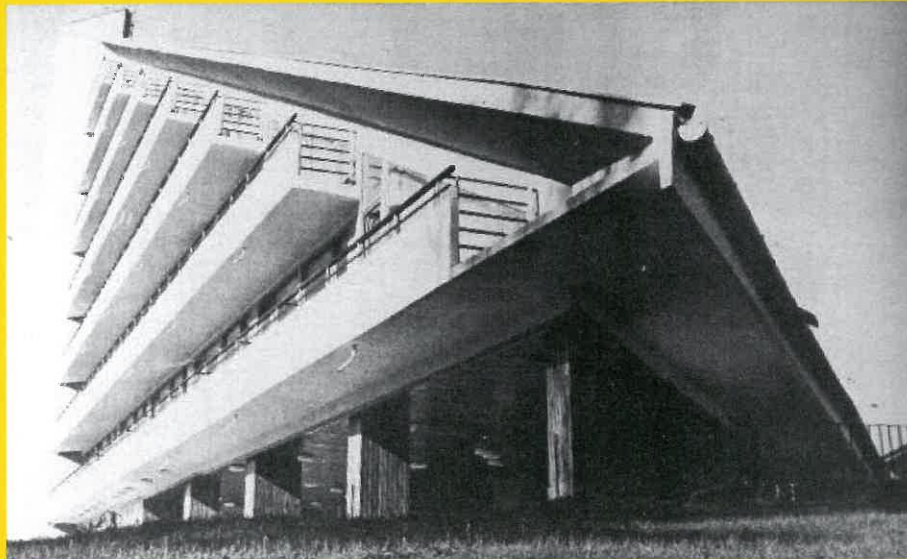
1990 - d.w. "Lublin" - Świeradów

ZDJĘCIE: Architekci Henryk Buszko
i Aleksander Franta w pracowni

ZDJĘCIE GÓRNE: Teatr Ziemi Rybnickiej
- Rybnik
ZDJĘCIE DOLNE: Dom Związków
Zawodowych - Katowice

"(...)podobnie później, kiedy po otwarciu własnej pracowni na Śląsku (...) już jako dojrzały projektanci współpracowali z wybitnymi profesorami Politechniki w Gliwicach - m.in. z J. Duchowiczem i Z. Majerskim - jako samodzielni pracownicy dydaktyczni. Właśnie to połączenie już od pierwszych lat własnej twórczości architektonicznej z możliwością dzielenia się własnymi przemyśleniami i doświadczeniami ze studium sprowadzało, że pracę w zawodzie traktowali jako misję. (...) i zawsze zwracając uwagę na istotę zagrożenia naszej ciągle dewastowanej przestrzeni i naszej słabo bronionej kultury. Tworząc od podstaw swoją pracownię, budowali ją na fundamentach wiedzy, wyniesionej z uczelni i pogłębianej wieloletnim uczestnictwem w procesie nauczania architektury, talentu, niezbędnego do tworzenia dzieł oryginalnych - zawsze współczesnych, lecz nie zdominowanych krótkotrwałą modą, doświadczeniach wynikających z bogatego i różnorodnego dorobku oraz zaangażowania w społeczną działalność zawodową, będącą rezultatem ich świadomości, roli i znaczenia architektury.(...) W swoich rozważaniach o moralnej stronie architektury Lech Niemojewski pisał: " być architektem zupełnym - znaczy być człowiekiem uczciwym". Nasi jubileci byli zawsze i są nadal - udowodnili to swoimi osiągnięciami i realizacjami urbanistycznymi i architektonicznymi - architektami zupełnymi. Bo byli i pozostali wzorem uczciwości w życiu i architekturze (...), która była sensem ich życia.(...)"

Witold Cęckiewicz

Ż okazji 50 lat twórczej pracy

ZDJĘCIE GÓRNE: Dom w zespole
lecniczo - rehabilitacyjnym w Ustroniu
- Zawodziu

ZDJĘCIE DOLNE: Zabudowania
zespołu w Olszówce Górnej -
Szyndzielnia

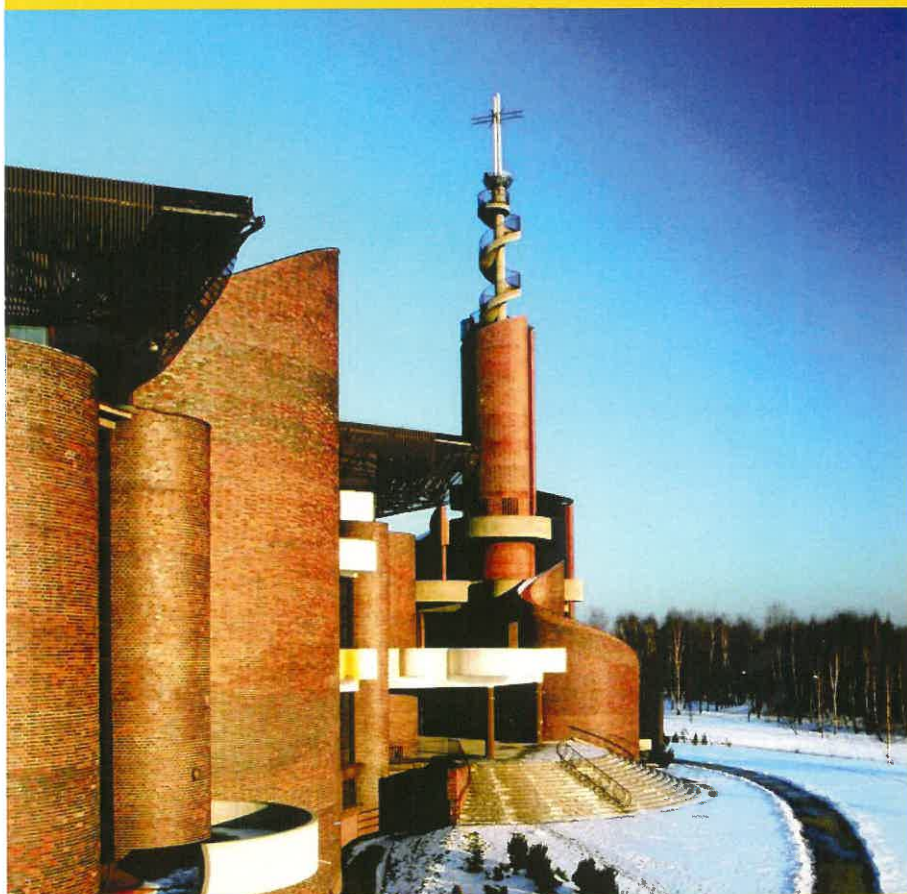

"(...) Architektura jest tworzeniem miejsc świętych. Ludzkość nigdy z nich nie zrezygnuje, a zadanie to może być wykonane tylko przez pracowitych i utalentowanych projektantów architektury, którymi są Henryk Buszko i Aleksander Franta. Ta nagroda nadana im w imieniu Brata naszego Boga, jak pięknie pisał o naszym patronie Karol Wojtyła jest tylko okruczem wdzięczności za ich natchnienie. Ostatnio coraz mniej znajdujemy słów do opisanie doskonałości, a coraz więcej do opisywania hitów gazetowych pochodzących z dna świadomości ludzkiej. Dlatego gdy poszedłem ścieżką za natchnieniem tych autorów trudno mi było znaleźć słowa gdyż podjąłem się opisanie niewypowiedzianego. Wiem wszelako, że słowa te są ukryte głęboko wśród płątaniny linii i płaszczyzn nowej geometrii.(...)"

Laudacja dla Henryka Buszki i Aleksandra Franty z okazji wyróżnienia ich nagrodą im. Św. Brata Alberta - Adama Chmielowskiego za całokształt twórczości w dziedzinie architektury z szczególnym uwzględnieniem dwu kościołów na osiedlu tysiąclecia w Katowicach.

Witold Jerzy Molicki prof. N. asp Wrocław

ZDJĘCIE GÓRNE I DOLNE:
Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego
i Matki Bożej Uzdrawienia Chorych

ZDJĘCIA: Z ARCHIWUM LAUREATÓW I ŹRÓDEŁ INTERNETOWYCH
OPRACOWAŁ: ŁUKASZ SZATANEK
WYDZIAŁ ARCHITEKTURY POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ
GLIWICE, WRZESIEŃ 2010